

Sygn. akt IV CZ 95/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Antoni Górski

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Gminy B.
przeciwko B. B., J. B., J. B. i A. B.
o wydanie nieruchomości,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 stycznia 2015 r.,
zażalenia pozwanych
na postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 24 czerwca 2014 r.,

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie,**
- 2. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w B. odrzucił skargę kasacyjną pozwanych od wyroku tego Sądu z dnia 16 stycznia 2014 r., stwierdzając, że wniesiona skarga jest niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.). Podkreślił, że w pozwie wartość przedmiotu sporu została oznaczona kwotą 3 513,51 zł oraz że kwotę tę wskazali również pozwani w apelacji, jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Dopiero w skardze kasacyjnej oznaczyli wartość zaskarżenia kasacyjnego kwotą 100 000 zł. Wskazana w pozwie wartość przedmiotu sporu, nawet niesprawdzona przez sąd pierwszej instancji, pozostaje aktualna i wiążąca zarówno w postępowaniu apelacyjnym, jak i kasacyjnym, a wszelkie próby jej podwyższenia w celu przekroczenia progu limitującego dopuszczalność skargi kasacyjnej nie mogą odnieść zamierzonego skutku (art. 368 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie pozwani zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od kwoty 50 000 zł, mimo że sprawa dotyczy wydania nieruchomości o wartości 100 000 zł, art. 25 § 1 i art. 26 w związku z art. 398⁶ § 2 i art. 398² § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne sprawdzenie prawidłowości podanej wartości przedmiotu sporu, art. 25 § 1 i art. 26 w związku z art. 398⁶ § 2, art. 398² § 1 oraz art. 398²¹ k.p.c. przez przyjęcie, że wartość zaskarżenia kasacyjnego odpowiada wskazanej w pozwie wartości przedmiotu sporu, i art. 49 k.p.c. przez jego niezastosowanie, mimo że zaskarżone postanowienie zostało wydane przez sędziego, wobec którego został zgłoszony wniosek o wyłączenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 26 września 2013 r. pozwani złożyli wniosek o wyłączenie sędzi Sąd Okręgowego A. P. ze względu na wątpliwości co do jej bezstronności spowodowane tym, że sędzia prowadziła, toczącą się między stronami przed Sądem Rejonowym w B., sprawę o wydanie tej samej

nieruchomości, której dotyczy rozpoznawana sprawa, oraz że Sąd Rejonowy podjął wówczas niekorzystne dla nich rozstrzygnięcie.

Postanowieniem z dnia 10 października 2013 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił wniosek pozwanych. Ustalił, że sędzia A. P., orzekając w Sądzie Rejonowym w B., w dniu 13 marca 2009 r. wydała w sprawie ... 1520/08 wyrok nakazujący pozwanym opróżnienie i wydanie powodom tej samej nieruchomości, której dotyczy obecnie rozpoznawana sprawa, że - na skutek apelacji - Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 23 lipca 2009 r. zmienił ten wyrok i oddalił powództwo oraz że sędzia A. P. nie brała udziału w wydaniu zaskarżonego apelacją wyroku z dnia 21 listopada 2012 r. również uwzględniającego powództwo o wydanie nieruchomości. Sąd Okręgowy uznał, że skoro sędzia nie brała udziału w wydaniu zaskarżonego wyroku, to nie ma podstaw do jej wyłączenia, tym bardziej że brak innych przyczyn wskazanych w art. 48 i 49 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy, w którego składzie brała udział sędzia A. P., oddalił apelację pozwanych.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku pozwani zakwestionowali udział w składzie sądu orzekającego sędzi A.P., postawili zarzut naruszenia art. 49 k.p.c. i ponownie przytoczyli okoliczności przemawiające za jej wyłączeniem.

W składzie Sądu Okręgowego, który w dniu 24 czerwca 2014 r. wydał postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, uczestniczyła również sędzia A. P.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem, sędzia, który brał udział w wydaniu wyroku sądu drugiej instancji, nie jest wyłączony z mocy samej ustawy od udziału w wydaniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej wniesionej od tego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2005 r., III CZ 11/05, nie publ., z dnia 16 grudnia 2005 r., II PZ 45/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 332, z dnia 12 czerwca 2008 r., III CZ 25/08, nie publ., z dnia 6 listopada 2008 r., III CZ 36/08, nie publ. i z dnia 14 stycznia 2015 r., I CZ 96/14, nie publ.). W niniejszej sprawie nie chodzi jednak o wyłączenie sędziego z mocy samej ustawy, lecz na wniosek strony złożony z powołaniem się na art. 49 k.p.c.

Sąd Okręgowy rozpoznawał ten wniosek pod rządem art. 394² k.p.c., wprowadzonego ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks

postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 138, poz. 806), a następnie zmienionego ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381), zgodnie z którym na postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o wyłączenie sędziego przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu.

Skarżący nie złożyli zażalenia na postanowienie z dnia 10 października 2013 r., natomiast w skardze kasacyjnej ponownie powołali się na art. 49 k.p.c. i okoliczności mające uzasadniać wniosek o wyłączenie sędziego A. P. W tej sytuacji trzeba stwierdzić, że postanowienie odrzucające skargę kasacyjną zostało wydane z naruszeniem zakazu ustanowionego w art. 50 § 3 k.p.c., po wniesieniu skargi kasacyjnej bowiem sędzia A. P. mogła spełniać tylko czynności niecierpiące zwłoki. Czynności podejmowane wbrew temu zakazowi nie powodują wprowadzenia nieważności postępowania, stanowią jednak uchybienie procesowe, które może mieć wpływ na wynik sprawy. Wniosek skarżących o uchylenie zaskarżonego postanowienia trzeba zatem uznać za uzasadniony, a rozważanie pozostałych zarzutów za przedwczesne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego zgodnie z art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.